Број 76. У Темишвару, петак 229. јуна (11 јула) 1879. Год. II.

НАРОДНИ ГЛАСНИК.

ИЗЛАЗИ: СРЕДОМ, ПЕТКОМ И НЕДЕЉОМ.
Стаје: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину
На годину: ..... фор. 12
„ по године..... „ 6
„ четврт год. ..... „ 3

За Србију и Црну Гору 35 франан., за Немачку 40 фран., — За Бугарску, Румунију, Грчку, ИИталију, Русију и Швајцарску 45 фран., за Француску, Енглеску и Америку 50 фр.

УРЕДНИШТВО И АДДМИНИСТРАЦИЈА
Temesvár (Josefstadadt) Schiffgasse 17.

За огласе плаћа се од обичног реда 6 нов. и сваки пут 30 нов. биљеговина.
Припослано плаћа се од реда 10 нов.
Рукописи се не враћају.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Са овим месецом завршује се друга, а настаје трећа четврт овоме листу. Умољавамо наше читаоце, којима сада претплата истиче, да је што пре обнове, како би лист непрекидно добијали.

Цена је листу за ову државу, Босну и Херцеговину, на три месеца 3 форинта аустр. вредн.

Овом приликом опет уљудно молимо оне читаоце који нам дугују, као и остале дужнике наше, да нам што пре свој дуг измире.

Администрација „Народ. Гласника.“

20-ти Јуни.

У Београду је 20-ог о. м. прослављен дан огласа првог српског рата противу турака. Званичне „Српске Новине“ донеле су том приликом један појетичан чланак, црвеним писменима исписани плавим оквиром украшен. „Славимо“ веле — „Српске Новине“ — „први пут као народни празник, онај дан, кад је витешки господар наш, извршујући најтоплију жељу српску, повео одушевљени народ у свети бој за независност и ослобођење народно. Мучна је борба била, а дуги су били напори; али божији благослов увенчао је најпосле оружје српско успехом: Србија је независна, њено земљиште знаменито увећано, а биће још неослобођене браће наше стављено је под старање великих хришћанских сила европских.“

Красне су то речи, а камо среће да је све тако, као што је њихов званични писац накитио! Двадесети јуни знаменит је по српство, јер је на тај дан 1459 год. султан Махмуд учинио крај последњој сенци српске самосталности и Србију претворио у турски санџак. А 20-ти јуни 1876 год. такође је значајан по српство, јер је тог дана оглашен рат за ослобођење и уједињење срба и после трогодишње крваве крајине и ненакнађених жртава, извојевао српству један део Ђурђеве Србије, која је под њиме већ тако скресана била, да је одмах, после уласка Махмудовог у Смедерево, постала турским санџаком.

Српски рат од 1876 год. смерао је, да освети Косово, да ослободи српски народ од туђег господарства и да га уједини у једну државу. Српска ратна прокламација тим је духом дисала. Али је исход рата тај дух тако умирио и велико-српско одушевлење тако расхладио да се на дан прославе 20-ог јуна 1879 год. у Београду у званичним изјавама сећају у само бедног Ђурђа Бранковића и његове издишуће С Србије! Јер ево шта кажу „Српске Новине“ у своме свечаном поздраву тога великога дана: „20 јуна 18870 год. већина Ђурђеве Србије, посве је чиста од туђег господарства и слободни српски народ у њој задовољан ужива благодети законитости и реда под новом народном династијом“! Где остаде Немања, где Душан, где кнез Лазар и Обилић, и бар она Србија, која је на Косову пала. Где се дедоше српски јуначи, који су и ту „већину у Ђурђеве Србије“ освојили и ослободили и створили огњиште за ослобођење и уједињење и оног српства, које е је још под Ђурђем, туђин притискао био? Зар је неколико округа Старе Србије, што су услед последњег рата га кнежевини припале, тако огромна добит за Србију, да и поред ње изчезава тековина оних седамнајест округа који и и данас чине праву снагу Србије? Али чиме би се опраравдао рат од 1876 год. и кака би хвала и слава пала а у део београдским „ослободитељима“ српства, кад своја дела не би смели упоредити се стањем Србије под Ђ Ђурђем Смедеревцем? Чиме би се претрпали они милијунуни ратних издатака и оне десетине хиљада изгинулих домомаћина, ако не васкрснућем бар оне стешњене и несрећнене Србије, која је 20 јуна 1459 год. престала живити каакао и полунезависна држава?

Да, Ђурђева је Србија чичиста од туђег господарства, али не и она Србија, која је је српском народу обрицана пре рата 1876 год. Обновљенена је она немоћна, са свих страна притешњена држава, , коју је један Махмудов ударац кадар био да уништи, г, али не она крепка, уједињена и истински самосталнана Србија, чија је слика изношена народу у кнежевинини у престоним беседама, адресама и прокламацијама!

Али тај „свети бој“ у којоји је повео народ српски „витешки господар“, па га и после оставио својој судби у сред највеће беде и опасности и склонио се на сигурно место, — тај рад под у управом без главе и репа и растројством неспремне војојене силе, — усрећио је, (по уверавању званичног писца) српски народ „јер сада слободан и задовољан уужива благодети законитости и реда под њиховом н народном династијом!“

Стећи слободу, задовољствсво, законитост, ред, и то под новом народном динасастијом, — доиста је тако велика добит, да би српски народ огрешио душу, када небби заборавио претрпљене жртве у рату, којим је све те благодети извојенао.

Али растећи слободу, озлоједити народ, газити законе и изазивати нереде из власничких рачуна — после рата, који је прогутао двајестогодишњу стечевину народа, растројио српство, и довео га у тежи међународни положај, — таке губитке не могу накнадити неколико миља новог земљишта и варљива независност, са узурпиратом фирмом „нове народне династије.“

Које је од овога двога истина, да ли слаткоречива хвала званичног писца у „Српским Новинама,“ или факта, у којима се стање Србије после рата види као у огледалу?

Где је она слобода српскога народа, коју после рата ужива? Да ли у законима, што су му лане и преклане наметнути? Да ли у реакцији, што се у најужаснијем облику јавила у свима поступцима и мерама српске владе? Да ли у реформи закона о штампи, која му је одузела и ону порцију слободе, што је пре рата имао? Да ли у закону о личној безбедности, који је подвргнут ћефу полицајске власти? Да ли у општинском устројству, које је после рата прекројено, у корист владиног туторовања над општином? Да ли у правичности судова, који су после рата постали филијали полицајске управе?

Али, велите ви, народ у Србији данас задовољно ужива благодети законитости и реда, а задовољство је знак да је народу доста онолико слободе, колико је већ има.

Дивна логика! Само кад јој основа не би лажна и трула била! Јер говорити о задовољству народа, после свега што је пропатио у рату и миру од 1876 год. до наших дана, — у стању су само они људи у Србији, који су равнодушно гледали страховиту сечу народа на обалама Мораве под командом дошљака незналица, грозне беде и патње трећине српског становиштва након варварског продирања непријатељске војске, насилно истеривање народног зајма и порезе, свакидашње продаје имања и сиротињу и голотињу, коју свака та продаја умножава; злоупотребе и безакоња власти, од којих је неке и сама влада признати морала и чинити кораке да им божем на пут стане. Зар се у таком стању и расположењу народа, још сме говорити о задовољном уживању законитости и реда у Србији? Зар је народно стрпљење већ прешло у крајну апатију, те да му се у очи сме говорити о задовољству, раду и законитости?

Жалосна је то утеха, што народу у Србији пружа званично гласило, на дан славе независне и увећане

ПОДЛИСТАК.

ИДЕАЛИСТКИЊА.

српски од **Срдана.**

(27-ми наставак.)

— Дакле, за наш век! Зар су све врлине нас одбегле? Речи, — и ништа више. Ја на против верујем, да је све пошло на боље, а срећа је — у будућности. Векови јунака прошли су за свагда. Сада народу припада улога у историји. Идеал је нашега доба — друштвеност и једнакост, али не она, како су је појимали грци и римљани. Сам Платон — тај славни мудрац, као што ви мислите, допуштао је нужност робова, а жену је предавао на расположење целој републици. Лепа република! Код нас бар нема робова, а жена — па и сама блудница — има слободу избора. А срећа је — у будућности, — са значајем рече он, — па и врло близу. Народ већ почиње, да се буди из сна.

Он је говорио таким тоном, као да се говорило о времену. Али она се прибра и скептички слеже раменима.

— Ви говорите о томе тако мирно и с таким уверењем?!... Али ја то ништа не видим... Где се то народ из сна буди? Друштвеност и равноправност! А овамо смо сви ми робови, сви смо до једнога робови свога желудца. Ја само то видим. Поредак је остао исти — само су речи и називи други... И где су ти идеали, реците ми моллим вас?! Да ли у омладини? А имали их она?... Она уображава о себи као о људима, који ће решавати судбину, а овамо, сами ви говорите, да је маса позвана да игра улогу; хоће да буде пионер, реформатор, револуционар — а незна да удеси сама свој живот човечније и удесније!

— А познајете ли ви ту омладину, ако смем запитати? — намрштив се, оштрро је прекиде он. — Колико сам чуо и колико могу саам да нагађам, ви живите животом кабинетским, сасвим за себе. Вас потресају и интересирају различите лепе ви ружне књиге, а према животу, према људима живим ви поштеним ви се свакако понашате без икаквог интереса. Ви ћете их вазда превиђати, наслађујући се у свом уображењу са неостварљивим идеалима. (И, свакако,, никада ништа постићи нећете!) Па можете ли ви судити о људима, који почињу свесно и живо да спремају народ за његову бољу будућност? Ми се не кидамо више лудим сумњама. Ми верујемо. Ми више не размишљамо. Све је већ давно премишљено и пресуђено. Сада ваља радити. Тај рад, истина, није сјајан, скроман је, тежак, у прилика суровим, ни на близу не тако алватним, као што је ово овде код вас. Ни цвећа, ни ћилима нема у сеоским школама, где тако младе девојке, као што сте и ви, уче порасну и прљаву децу сељачку и обилазе бонике као видарице. Истина, оне нису тако учене — оне ни о Платону, ни о Аристотелу немају ни појма; али зато трпељиво, искрено, врше свој посао. Ето у каквим женскињама живи мисао наше ббоље будућности! А њих је већ довољно. Ја сам их видео.

Он заћута и, положив књигу на сто, стаде прегледати друге, које су лежале по истоме столу.

Она је стојала, сатрвена, погнутом главом. Она је чула и оценила само последње његове речи — о женскињама. Укор јој се чинио праведан. Њој дође и да плаче и да се смеје. Њој је мило било, што јој је то он говорио. Да се осећа крива у чему и гора од њега, то јој је већ било мило и драго...

Он пак, као да и није опажао утисак, кога учинише његове речи.

— Послушајте, — усиљено рече она, на послетку и опружи к њему руку, обраћајући му пажњу. — Ви тако не можете говорити о мени, без да ме познајете. Ја незнам, шта сте ви тамо о мени чули...

— Ништа зло, — не осврћући се, рече он. — Говорили су ми, да се бавите преводима.

— Да! Али ја сама нисам задовољна са својим бесмисленим радом...

— Зашто? Сваки рад има смисла.

— Не, станте мало. Дозволите ми, да говорим. Мени је стидно... То је неправедно... И ја би неки други, живи рад! И ја се спремам! — ватрено се правдала она.

— Ви? спремате се? По Шекспиру, Гете, Пушкину и Хајну? Зашта се ви спремате?

Она љутито прође по одаји и устави се пред њим.

— Ваљда нећете да вам кажем одмах сав свој план! Вас очекују. Јесте ли заборавили на то?

— То ништа не мари, могу ме позвати, кад им устребам, — одговори он све онако исто хладно.

Србије. Јер, нити је њена „самосталност" овака каква је данас, достојна да се упореди са „зависном" Србијом од 1876 год., нити јој је увећање ојачало државну снагу за извршење задатака, који су те године лакомислено и несрећно покренути.

Народ ће по званичној наредби и у будуће признавати 20-ти јуни, као што је и многе друге дане прослављао по налогу својих старешина. Али га нико не може натерати да се одушевљава оним благодетима и успесима, које декретирају владини органи у пркос противном убеђењу његовом.

ЕВРОПСКИ ИСТОК ПОСЛЕ РАТА.

Кнежевина Србија.

Београд 20-ог јуна.

(4. Наставак.)

На томе се и завршује сфера грађанскога појимања српскога сељака; даље од тога он не иде и не може (!) да иде, јер до сазнања општега добра, до потребе већих и ширих права он није дорасао. (А шта онда значе протести српскога сељака на скупштинама? — Кад човек на овака места плитке мудрости наиђе, чисто не може да верује, да је славен писао. — Прев.) Турке народ мрзи, швабе исто тако, бугарина не може да сноси. (Ово мора бити по уверавању г. Ристића или П. Срећковића и Милојевића. Ми знамо на против, да српски народ никако не одељује бугаре од себе и незна за разлику између себе и бугара. Иначе би се могло рећи: у Србији је народ чудновато подељен по својим одношајима међусобним: шумадинац се исмева ери, ера шумадинцу и т. д. као да нису један народ. Али тако стоје и велико-руси према малорусима. Тако исто стоје и срби према бугарима. Вештином се то све може дотерати, да се браћа између себе и одроде и подушмане, онако исто, као што се чланови једнога народа могу да одроде између себе, када се поделе на сталеже, који један на другог належу. Та се вештина почела већ гајити у Србији, па може да се пренесе и на браћу у Бугарској. Тешко и србима и бугарима, ако та вештина код њих повољнога земљишта нађе! А грех на душу онима, који је подхрањују! — Прев.) Али су све те мржње чисто инстиктивне. (Ово је проста подлост. — Превод.) Идеја државности не постоји ни у најзачетнијем стању. (Па којим се чудом одржава Србија и ред и поредак у њој? Или г. Ристић жели тиме да оправда своје дахилуке и подлости по Србији?! Је ли бар промерио брат рус овако написане речи, када их је глупо на веру примио? — Прев.). До год му не дирају у кућу, народ не жели да разбира ни о ономе, шта се догађа преко прага те куће. С тога (да ли баш с тога? — Превод.) избори за скупштину обављају се на најлепши начин, а скупштинари, сељаци и трговци, као стадо овнова, (Захвалите се скупштинари српски г. Ристићу, на лепоме компименту! Тако вам и треба! Има вас, који сте га и заслужили. — Превод.) повинују се, а долазе у ватру и постају упорно неубедљиви само онда, када се реч поведе о увећању порезе.

Поред таких услова пропаганда социјалистичка противу чиновништва може имати само једну последицу, коју заиста и има, а то је: још већа озлојеђеност чиновника и давање интересованим особама прилике, да још немилосније завршу шију и да још љуће гуше интелигенцију, која је тек у развоју. Борба без свакога успеха деморализира све борце и сатире најбоље снаге у земљи, која и онако није толико богата с њима, те да не подноси ужасне штете са тим губитцима.

Тим начином, према своме спољашњем изгледу и унутрашњој садржини друштвенога живота, мој стари познаник, Београд, ни мало ме није обрадовао каквом изменом на боље за те две и по године, од како га нисам видио. На против још ме је огорчио својим горим стањем у свачему.

Не стоји боље ни са његовим економским стањем.

При крају 1876-те године, сећам се, београђани сви, од малог до великог, од министра до последњега амала или послужитеља у гостионицама, проклињали су свачим па свету, руске добровољце, које су предусрели са онако искреним одушевлењем. (Свачему мора бити узрока, па и томе. Не велимо, да се претеривало није, знамо и то врло лепо, да се српска влада осрамотила у целоме томе делу, али опета, упућујемо брата руса на руско дело: „Изнанка сербской войни" од Воронича. Сам је „Голосъ" у своје време то дело похвалио, па неће згорега бити, ако се с њим и дописник његов упозна. У осталом он мало ниже сам себе побија. — Прев.) Одушевлење је постепено уступало места огорчењу, а становници нису могли дочекати онај срећни час, када и последњи руски добровољац, на послетку, оде из Београда.

Моји мили земљаци, који су као добровољци у Србији били, морају признати, де су делом и заслужили тако поступање, јер нису били толико добровољци, колико својевољци. Спомен о њиховим јадним подвизима живи и до сада у успомени београђана и још једнако служи као неисцрпиви извор за разговоре. Али ја могу утешити моје, при свем том, већином, врло добре, ма и не вазда безпрекорно деликатне земљаке: као год што се онда одушевлење заменило огорчењем, тако је сада то огорчење уступило места доброме осећању братства па и благодарности према многима. Оштри упечатци неких сувишности изгладили се, зблажили се, али зато је ступило на прво место сећање нарочито о издашности руској. Сељаци бледе и кад помисле на нови рат, али београђани (као и сваке ћифте, којима је само до пазара — превод.) најискреније желе, да се опет догоди каква нова навала руских добровољаца. Многи трговци а особито гостионичари, кафедије, фијакери, посластичари, фотографи готово са сузама у очима говоре, како су дивно радили за времена „добровољачка", а како им је сада зло.

(Наставиће се.)

Избор за царевинско веће обавиће се у течају ове недеље сасвим. До сада се у главноме према резултату не може променути наш суд и карактеру истих: они ће испасти на штету уставоверне партије у Аустрији. Избори у Далмацији решили су се у корист народњака. Изабран је Менти, Павлиновић, Војиновић, Булат, Иванић и Поза. Клаић је пропао.

Босна и Херцеговина добиле су нову политичку поделу. Према тој новој подели долазе на Босну пет округа, а на Херцеговину један округ и то овако:

1. **Округ сарајевски.** Срезови: сарајевски, фојнички са мудиратом у Бусовачи и Крешеву; рогатички, кладањски, вишеградски, чајнички, горажданског, височки с мудиратом у Варешу.

2. **Округ травнички.** Срезови: травнички с мудиратом у Сеници; јајачки с мудиратом у Језеру, Варцар-Вакуфу и Скендер-Вакуфу; доње-вакуфски с мудиратом у Богојну, Горњем-Вакуфу и Купрешу; прозорски, лијевљански, с мудиратом у Грахову; гламочки, дувљански.

3. **Округ бањалучки.** Срезови: бањалучки с мудиратом у Прњавору; градишкански с мудиратом у Орахову; шањски с мудиратом у Добоју; дервентски с мудиратом у Турскоме Броду; шепчански.

4. **Округ бихаћки.** Срезови: бихаћки; новоселски, с средиште власти Петровац с мудиратом у Кулен-Вакуфу; остружачки, средиште власти Казин; Турска Костајница са мудиратима Нови и Дубица; старо-мајдански, средиште власти Сански Мост; приједорски с мудиратом у Козарцу; крупски с мудиратом у Бужиму; кључки.

5. **Округ зворнички.** Средиште власти у Доњој Тузли. Срезови: доњо-тузлански с мудиратом у Горњој Тузли; брчански, бјелински с мудиратима у Јањи и Броповополје; зворнички, сребрнички, власенишки, маглајски, грачанички, орашки с мудиратом у Шамцу; градачатски с мудиратом у Модрићу.

6. **Округ мостарски.** Срезови; мостарски, требињски с мудиратом у Корјеници; љубушки, пожитељски с мудиратом у Габели, Коњици, Стоцу, Љубињу, Гацком, Невесињу, Фочи, Билећу.

О стању у Србији пишу бечкој „Преси" из **Београда**:

Непрестана побијања нашега пресбироа, да се не покушај противу живота бившег министра Чумића, који је у Пожаревцу затворен, десио није, потсећају на карактеристичну изреку једнога, некада овде акредитираног, дипломате, који је имао повода, да се чешће тужи на лажовство г. Ристића. Дипломат тај рече једном: „Ја скоро немам куражи да упитам г. Ристића колико је сахати, јер знам, да ми по навици својој истину неће казати." Сећам се још једног случаја са руским конзулом, Шишкином, који је приликом једног непријатељског по Русију чланка у „Истоку" Ристића саветовао, да таке нападаје у будуће бар нешто тије удеси, а кад се Ристић клео, како он ништа о то незна, извукао је Шишкин из џепа чланак у руској пису, кога је Ристић својом руком написао. Сећам се још и приликом најновијег званичног демантирања зло атентатске афере, не баш лепога израза „скатјина", који је цар Александар са оловком на једноме рапорту овдашњега руског козула о Ристићу написао. Као и рекох, свега се тога сећам, када гледам на продрзљивост наших официоза, с којом поричу покушај противу Чумића. Ја нисам имао намере, да вам о том догађају опширније јављам, пошто он свет много не интересира. Али пошто ме са навикнутим безобразлуком непрестано побијају, то морам и овога пута да докажем, како сам и не само вазда добро обавештен, него да знам и о оним стварима, о којима једва да зна ико други сем наших министара Ристића и Милојковића. Али на ствар!

Када су се оба покушаја на живот 12 и 16 мајa о. г. (п. р.) противу Чумића десила, обратила се његова жена кнезу Милану у Нишу са молбом, да се тај „случај" извиди. Кнез нареди истрагу једној комисији и у исто време нареди, да таки покушаји не смеју вишe да се десе. Тек што је министар полиције Милојковић околним путем из Ниша о томе дознао, доби управитељу затвора у Пожаревцу налог, да нужне сведоке припреми. У комисију уђоше Барлов и Селић, који истина нису баш присталице владине, али према своме положају долазе у неограничену власничку сферу министарства. При свем том, апарат није радио по жељи министра Милојковића, те се комисији придодаде још један трећи члан, неки Недић, који је јако жигосан као одана индивидуа

Она се и нехотице насмеши.

— Боме ми смо прилично лепо мишлење казали један другоме на првоме састанку — рече она као шалећиво. — Идите дакле, док се нисам с вама посвађала!

— А што да се свађамо? Зар ви не трпите истину? Побијајте, ако мислите да није тако!

— Идите! — навали она опет, док је срећан осмејак играо по њеноме лицу. — Госпођице неће опростити ни мени ни вами, за таку необазривост према њима.

Он јој се ћутећки поклони и оде.

Она остаде као укопана на оном месту, на коме је он оставио, донде, догод се у ходнику чули гласови трију госпођица. А тек што се све утиша, она приседе уз сто и сакри лице рукама.

Она је осећала једно: нешто се готово силом и неодољиво увлачило у њен живот, у њену душу. Она је осећала, да се ваља борити, а није налазила у себи ни снаге, ни жеље за ту борбу. Сам појав тога човека доводио је у неко страховање и изнемогавао је. Осећање налик на мржњу и срчбу према њему, замењивало се час досадом без узрока, час живом нежности — према њему самоме.

— Дакле ето какав је он ... диван!... шапутале су њене запечене усне.

XXIII.

Сутра дан изненадно дође Григорије. Сви се зачудише када га угледаше. Прво што је питао беше о њој. Она није била код куће. Антонина Ивановна предусрелага као рођенога свог и изјавила је, да ће том приликом сви бити тог дана код ње на ручку, па је послала да се купи вино и остала ђаконија. Она је инстинктивно осећала, да се нешто зло удешава око не, али шта баш и ко је свему томе узрок био — то она још није умела да пресуди. Григорије седе код њих у трпезарији, али је сваки час гледао на сахат и на врата. Није смео о ничему да пита. Биће, свакако, из истога узрока, који људима слабих живаца, слабог карактера и осетљивим, пречи, да упитају лекара о ступњу опасности драгога им болесника.

На послетку дође она. Антонина Ивановна још јој је у ходнику казала, да је Григорије дошао, и она одмах, са шеширом на глави и с рукавицама на рукама уђе у одају, где су већ сви на окупу били, очекивајући на њу. Госпођице је стрељаше својим погледима. (Нису се виђале већ неколико дана). А Григорије се и збунио и зарадовао у исто време. За сво то време, од када су се растали, она је ослабила а као и порасла мало. Танак и гибак струк њен постао је још виђи. Сенка затајене туге, бриге, вајала се на њеном бледом, озбиљном и усиљено-решљивоме лицу. Као да јој је било, да одмах избира међу животом и смрти.

Не хитајући, она приђе к њему, не журећи се смаче рукавицу и, пружив му руку, сухим, незвучним гласом рече.

— Здраво, Григорије! Дошли сте дакле. Нисмо вам се тако рано надали. Ви сте као хтели, да се позабавите до јесени?

— Досадило ми се љуто, — плашљиво и као ради извињења проговори он.

— Тако? Но, па како сте?

Поздравив се са свима и још једнако под шеширом она приседе на рукатку од наслоњаче — што даље од Григорија.

Он оштро погледа на њу, и његово лице, огорчено на сунцу, које се пред тим онако добродушно смешило, стаде опет по пређашњем суморно, у пола као увређено, у пола као јетко.

— Па као обично. А ви, како ви? — тужно и плашљиво проговори он — Јесте ли здрави? Да вам није што непријатно десило.?

У његовом гласу, у његовим очима, које се упијаху у њу, било је толико брижљиве нежности, толико љубави — несрећне, непризнате љубави!... Она га је опет стала жалити.

— Не, до сада ништа још није било! — брзо проговори она, упињући се, да се начини живахна и без брижна. — А што то још ручак не износе? За чу како сам гладна!

И оде у своју одају као да се преобуче. Григорије погледа за њом својим крутим погледом и по обичају зарони прсте у своју проседелу браду.

(Наставиће се.)

Комисиска истрага развила се је овако. Чумић је пре свега захтевао, да се управитељ затвора удали, те ће тада он доказати, да се по налогу министра полиције радило противу његова живота. Тај је исказ основан био на исказу заточеног уредника Тодорића, кога је његова мајка као и управитељ затвора наговарао да Чумића убије, па ће се онда Тодорићу остатак затвора опростити. Буљукбаша, који је други покушај противу Чумића чинио, казао је, да је гађао једнога орла (!) а не Чумића, а о првом покушају уведено је у протокол комисије, да се пушка случајно окинула, али није намењена била Чумићу. Знатно је ту још и то, што је затворени скупштинар Раичић казао, да је куршум пао између њега и Чумића. Истој се комисији истражној јавио и заточени трговац Добричић, који је казао, да је његов исказ у прошлој години, приликом тополске афере, противу Чумића лажан био, пошто је био резултат тродневног мучења и просте лицитације речи у војсноме суду. Али сви ти искази, који терете данашњу владу, нису у протокол ушли, а протокол је послат у Ниш кнезу Милану с уверењем, да је истрага остала без успеха.

Извините ме, што вам досађујем с оваким појединостима, које велики свет не интересују. Али ја сам их навести морао, да докажем, како званично забашуривани покушај не само да се десио, него је и сама влада принуђена била, да истражну комисију одреди и изашље. Нека би се из овога истинскога описа и то видило, како се насилнички и по источњачком начину код нас ради и да у наточ многохваљеног ослобођења Србије, још никако ни о најобичнијој гаранцији за личну слободу под данашњом владавином речи бити не може. Када вам кажем, да је за последњих година неких 630 остоба због тобожње увреде кнеза поапшено, да се полиција поглавито с тиме бави, да опозиционарима кривице подмеће, како после лакше противнике апсити може, онда ћете и сами морати да признате, да је наше стање баш урнек-турско.

Ми смо на жалост принуђени, да о нашем жалосном стању страноме листу јављамо, пошто Србија само један јединцати лист има, који је у исто доба и орган нашега министра председника. А време је већ да и наши министри једном увиде, да мора бити и неке европске контроле њиховоме раду, када они насилничком цензуром за штампу и полицијом сваки слободан израз живе или штампане речи у земљи угушују и мисле, да је Србија само зато на свету, да Ристић и Милојковић по своме ћефу земљом управљати могу. *М. В.*

Бугарски Кнез Александар I. издао је оваку прокламацију на народ:

Драги моји земљаци!

Једнодушним гласом бугарскога народа подигнут на кнежевски престо, осећам ја у овоме свечаноме часу, када ногом ступам на бугарску земљу, потребу, да кажем, колико сам свестан свете дужности, која ми је вољом народа у део пала и колико желим, да сву моју снагу посветим благостању Бугарске, која је сада и моја отаџбина. Пре но што пођем у нову престоницу, да предузмем управу владе, сматрам ја за своју дужност, да одем у Трново и да пред народном скупштином, која ме је изабрала, свечано заклетву положим. Јављајући бугарскоме народу о своме доласку у кнежевину, молим свевишњега, да благослови моје напоре. Ја се надам наћи у патриотству бугарскога народа помоћи, која ми је нужна, да благостање земаљско обезбедим, коме у будуће сав мој живот посвећујем. Нака ми је бог на помоћи.

Александар.

Јеврејско питање, које се сада решава у **Букурешту,** као да баш неће олако проћи. Предлог комисије скупштинске за ревизију чл. 7-ог румунскога устава, не само да је обратио на себе пажњу целе европске штампе, него је и садашњу румунску владу узбунио, те већ са оставком прети. И док о томе читамо, стиже глас из Берлина, како неке велике силе намеравају, да учине пресију на румуне, те да то питање јеврејско реше према берлинскоме уговору, што ће рећи — у корист јевреја. За сада је, вели се, узела на себе Аустро-Угарска да преко свога заступника у Букурешту пријатељски опомене само румунску владу, а ако та напомена остане без успеха, онда ће те велике силе поступити заједнички према горњем. — Знаменито је, да Русија није међу тим великим силама, које би да принуде Румунију на тако решење.

По једној вести из **Атине**, сазвана је изванредна скупштина, да реши, шта да се ради са новцем, који се прикупио од народног зајма. Поред све наде, да ће се турско-грчки спор на миран начин свршити, уверавају, да грчка влада никако попустити неће од свога првашњега захтева према Порти. Она свакако хоће да добије јанински крај.

Из **Скадра** пишу: Премема најновијим вестима из Цариграда елајет скадарски у увећаће се и претворити у вилајет те према томе и адмиминистративно преиначен бити. Осим срезова који су већ и непосредно Скадру потчињени били и већ постојећих, илили, који ће се попунити, кајмакамлука дулчинског, љешњешког, мирдитског, пукоі и тузкоі подвргнуће се покрајинској влади у Скадру и нов један мутесарифлик, коме ће управно место бити Драч. Тај мутесарифлик, зваће се тиранајски (од вароши Тирана), саставиће се од кајмакамлука кројског, тиранајског, ковајајског и од срезова, који ће одпасти из досадашње свезе своје с Манастиром, елбасанског и матијајског. Очекује се брзо званична потврда за ову управну поделу; за сада се пак толилико као извесно зна, да ће Љеш, Тузи и Дулчин добити свсваки за себе свога кајмакама.

Недавно се у Дулчину у и Кроји десили немири, јер се народ дулчински изјајавио да неће више да трпи на своме земљишту гробовове црногорске — погинулих војника, који су тамо укопапани, — и претио, да ће их силом раскопати. У Кроји је је дошло до неспоразумлења између кројана и досељеникака из северне Арбаније. Сударили су се и неколико је је њих том приликом пало, рањених. Војска је морала о отићи на место побуне, да мир поврати.

Из Елбасана јављају о о једном случају, о коме се у интересованим круговима м много говори. За бољу оцену истога ваља овде напоменутити, како је пре неког времена једној партији од уплива, којој је вођа неки муфтија, за руком пошло, да оснује и неку врсту независне владе, која је себи присвајала прававо над животом и смрти, па је заиста неке од противвиника и осудила и стрељала. Родња тих осуђених и прототивници владајуће партије тужише се противу тога своју претпостављеној власти у Манастиру. Али пре но штшто је власт успела да реши ту ствар, разбукта се у Елблбасану међу обојим партијама јавно непријатељство и и вођама се владајуће партије припрети с крвном освветом. Пре неког времена нападнут је поменути муфтијија иза једне бусије и рањен тешко из пушака и тек је оюнда влада прегла да изашље у Елбасан $2^1/_2$ батаљона војојске, да даљим изгредима на пут стане.

ДОПИСИ.

У **Карловцима** 26 јуна.

Овде је на састанку митрополитски савет и трајаће до недеље. Кад се митрополитски савет разиђе, сазваће се саборски одбор, да доврши нерешене ствари и да распише изборе и закаже дан сабора.

На митрополитском савету мало је правих чланова дошло. Требао је доћи од владика преосвећени Емилијан Кенђелац, вршачки и Никанор Грујић, пакрачки, но не дође ни један. Патријарх је позвао новосадскога владику Германа Анђелића као заменика, али је он одрекао, „јер не одобрава таку установу, која је тако удешена, да он мора од свога проте да чује, шта се ради у саборскоме одбору или другим вишим властима, где би, по његовом мишљењу владике морале бити чланови „екс официо“. — Позивван је и темишварски преосвећени владика Вујновић, но ни он није дошао, а незна се зашто. Двапут су по њега писалли и телеграфирали. Пређе је вазда долазио. — И тако се миттрополитски савет обавља без владика. Од световних су присуутни: Др. Стева Павловић из Новога Сада, а Др. Ђока Димиттријевић из Бечкерека тај не долази, него су у замену узели Стевана Лазића, директора овдашње тимназије, који је у исто време и члан овдашње конзисторије, те кад каква ствар дође на претрес, о којима је он у конзисторији решавао, он изиђе напоље. Од свештенства је овде прота Стефановић, прота Живковић из Панчева, као заменик пок. Цветића, поп Лаза Поповић осечки и овдашњи попа Малетић, као заменик владика. Перовођа је народни секретар Ћирић.

Решавају се различити рекурси, жалбе и тужбе.

Има н. пр. једна жалба из будимске епархије о избору свештеника, где је бивши капелан у општини добио 10—12 гласова, а други компетент 20 гласова, па је конзисторија потврдила капеланов избор. — Власда је зато имала каквога разлога. При свем том, ако се при изборима узима у обзир већина, онда ће митрополитски савет морати оборити конзисторијално решење.

После саборског одбора иђи ће патријарх у илице.

Овуда је пропутовао пре неке недеље крајински заповедник, генерал Филиповић. Одсео је у двору. Претставили су му се општинари, професори, учитељи и свештенство. И дечица су извођена на причек. Преповедају, да је генерал Филиповић рекао начелнику Ристићу: „Знам, ви сте веран и добар човек“. Овом се приликом десило и мало смешних ствари. Генерал је приметио, да се овде лепо поља зелене, „али је жалост у Посавини и горе у Крајини, где је још до скора и снега било“. Ово даде прилику некима, да се потуже на „кунствајн“ — које питети овдашње вино, те би требало, да се то некако одклони. А Арсеније Ранковић, да би се умилио генералу, рече: „Господин генерал, ја сам био у Босни. С вином зло иде. Видио сам васс тамо и први сам вам повикао живио!“ Али генерал се и не обазре на Ранковића.

Сада у понедеоник 25-га јуна, сазвана је седница варошке општине и ту је на удешени предлог г. Ристића вотирана повереница генералу Филиповићу, као крајишком заповеднику. Разлоге приватнога капацитирања, које је Ристић наводио, зашто да се повереница даде, нећу за сада наводити.

Док је постојала војена Крајина у правоме смислу долазили су и онда генерали и гувернери, али су их дочекивали општине и магистрати, па тек после, ако се дуже бавио, чинилису му професори и друга тела своја подворења, али нису децу изводили нити од школе задржавали, нити су се професори пред Коронинија и друге генерале извозили, а сада увек по њих неколико извозе се у сусрет високоме госту.

Прорачун прихода и расхода наше политичне општине још није довршен. Бележника немамо, још није изабран, а Ристићу, своме градоначелнику, изрекла је већина општинара неповерење. Сигурно држе, да су с њиме прокопсали, као оно жабе кад су изабрале роду за краља, а ова, место да се за њих стара и да их усрећи, опучи једну по једну да прождире, само да себе нагоји.

Свакоме, који је био у седници при претресању рачуна од 1877/8 године, морала је пасти на ум басна о жабама и роди, гледајући шта се ради.

Може бити, да ћу вам првом приликом послати један летимичан поглед на рад г. Ристића као нашега пургермајстора и понеких општинара наших.

Ми смо сасвим уназађени у моралном и материјалном погледу у нашим општинским стварима.

Наша црквена општина дрема, није се по закону обновила, те сада лако може бити, да се при избору посланика јаве и протести. — Овоме је крив само општи немар.

Школски надзорник Натошевић тражиће пензију или добру одправницу. А познати Ненадовић рад својих бакшиша, ради којих је било интерпелација на сабору, искаће тако исто пензију или ваљану одправнину, за дванајестогодишњи одмор и тековину.

Док је саборски одбор био на окупу у Карловцима, лепо је било видити Ненадовића, како редовно иде у канцаларију и пре и после подне. А од како се распусти саборски одбор, он опет по староме, — као што сам вам већ јавио био — више у кавани и на дивану, но на раду. — Ако добијем једно писмо од сина овога надувенога и лукавога оца, о коме је већ било говора у вашем листу, послаћу вам га, да га изнесете на јавност, те да види наш народ, каквих штипендиста има. Тај „млади ћовек“ зове се Коста Ненадовић. Он интерпелантима прети пиштољем, што су на сабору интерпелирали због бакшиша и његове штипендије. На питање, има ли он части? он случајно заборавља да одговори.

Али други пут више о гусеницама народним и народнога добра.

ТЕЛЕГРАФСКЕ ДЕПЕШЕ.

Беч 28 јуна. По свршетку избора за ранхсрат, који ће се обавити још ове недеље, даће садање министарство оставку и образоваће се ново министарство. Поговара се да ће Тафе, Штремајер и Претис остати и даље у министарству.

Беч 28 јуна. Јутрос су у министарству спољних послова, отпочети преговори о жељезничком уговору са Србијом. — Трговачки преговори отпочеће тек, по свршетку овог уговора.

Земун. 28. јуна. Порта је на место одазваног Јајапаше, наименовала Јават-бега за изасланика у међународну комисију.

РАЗЛИЧИТО.

≈ Прошлог уторника и у среду држали су се испити у овдашњим српским основним школама у граду у Фабрици. Како чујемо, сви су испити испали на задовољство. Ми смо се десили само на једном, и то на испиту у основној женској школи, у Фабрици. Деца су лепо одговарала на сва питања, те се види, да су се баш трудила да упамте оно, у чему их је вредна учитељица, г-ђица Панићева настављала. Замерити би се могло зар само то, што деца често греше у говору. Нама се то објаснило тим, што деца обично само у школи српски говоре, а код куће, с родитељима, говоре или страним језиком, или мешовито и погрешно, те су деца у том погледу толико запуштена, да их школа с муком исправити може. Нека нам се не замери, што ћемо рећи, али ово није најбоља сведочба за овдашње српске родитеље. У реду би било већ, да и они увиде, како није довољно само своју децу и у српску школу шиљати, него да би требало и сами тој школи од помоћи да буду бар тиме, што би к срцу примили, да на свој народни језик мало више поноса полажу. Ретко је наћи мађара, немца или влаха, да свој језик незна; а међу овдашњим србима баш је обратно: они говоре немачки, мађарски, влашки све — боље и течније но српски! Докле ћемо тако? — А сада се бар више изговарати на школу не можемо. Ми смо н. пр. чули, на том истом испиту, једну чехињицу и једно мађарче, као и неке девојчице, које су у тој школи научиле српски говорити, па према томе видимо, да до школе није кривица; јер кад су та деца стране народности могла да науче српски тако, да могу говорити исто онако (ако не и боље) српски, као и њихове другарице српкиње, онда се

тек учитељици пребацити не може, да се не труди, или, да не уме, или, да нема начина и т. д.

Као проста формалност, а и с погледом на жестоку врућину у маленој школској дворани, где се осим деце — има преко 50 ученица — стекло и много гостију, испит се брзо свршио. По испиту се прегледао ручни рад, делили се поклони ученицама и изигравао неки њихов, тако рећи, колективан рад, врло леп и угледан. Школски надзорник је захвалио г-ђици Паниђевој на њеноме озбиљноме труду око поверене јој дечице и даривао је ученице са књижицама. Том је приликом и честита госпођа Ристићка, фабричанка, даровала све ученице са по $^1/_4$ сребрне форинте — што, како нам рекоше, она обично сваке године чини.

У целоме испит је учинио на нас добар утисак. Деца су здрава и весела а према својој учитељици стоје као према најстаријој сестри. Колико је то прилична реткост код нас, толико нас је такав одношај пријатније изненадио, и ми од срца желимо, да се на фабричку српску учитељицу и све остале вредне друге њене угледају.

О програму, по коме се у школи деци предаје, даје се и може се много рећи, али о томе се само опширно говорити може.

+ (Највеће дрво на свету.) Највеће дрво на свету било је до сад у Калифорнији, које је високо 325 стопа. Пре кратког времена нађено је у Викторији једно по имену Eucalyptus amydalesia, које од земље до грана има 380 стопа, а у целој дужини износи 450 стопа. Дакле 125 стопа веће не прво. Стабло овог дрвета има у обиму 80 стопа. Ово је дакле највеће дрво на свету, што је до сад познато.

△ (Осигуравајуће друштво противу богиња.) У Париским новинама читамо, како се једно њу-јоршко друштво препоручује, да је оно установљено противу богиња, које руже човечију лепоту. У огласу стоји даље: „пошто је већини женскиња лепота лица једини и најбољи мираз, а често се дешава, да овој лепоти нанесу богиње уштрб и њим поремете изгледе на удадбу, друштво сада доскаче томе са накнадом у новцу. Цена за осигурање одређује се према суми која се осигура, а комисија за то, решава свагда, колики је уштрб и опредељује за њ накнаду у новцу.“

× (Увоз живе марве и меса из Америке.) Прве недеље маја месеца, донешено је у Енглеску из Америке и Канаде девет пароброда живе и заклане марве. У њима је било 1743 ком. рогате марве, 3915 ком. оваца и 1504 свиња, 2613 закланих волова; 750 оваца и 742 свиње.

(Хаџи Лоја као кандидат за сабор. посланика.) При садањим изборима у Аустрији, либералци у Боцну-Мерану нису истакли противног кандидата ултрамонтанцима. — Они бирачи, који нису били уз попове, а немајући свог кандидата, дали су свој глас за Хаџи Лоју. И тако је на више цедуља било забележено име Хаџи Лоја.

ЈАВНО ПИСМО*)

Г. П. ЈОВАНОВИЋУ

Уреднику „Народног Гласника“ у Тамишграду.

Г. уредниче!

У 74-ом броју „Народног Гласника“ од ове године дописник из Панчева, приповиједајући како неки банатски „попови“ раде по Банату за исељавање банатских Срба у новоосвојене крајеве Србије, „mir Nichts dir Nichts“ каже: „Истим се послом бави, како смо чули, и поп Богдан Кузмановић из Српске Кларије, који је ту скоро покупио од народа до 120 форината и отишао у Беч, да дозволу добије!“ — и, сладак је он, додаје у току дописа свог, те вели: „да дерем народ на рачун сеобе, и да тај швиндлерлук ваља јавно износити.“

Кад сам то прочитао, згадио сам се на дописника, — што проноси оно као дјело и недјело моје о чему ја ни не сањам!

Човјек сам који праштам. Но тога томе дописнику не могу опростити! Да ми се је и то онако пред неколицином њих из околице моје нанијело, отрпио бих и причекао бих, да ме вријеме покаже ни крива ни дужна. Али то ми се је учинило пред цијелијем свијетом пространијем! За тај разлог тога не могу опростити!

За то вас молим, г. уредниче, да ми јавно у „Народном Гласнику“ кажете адресу тога дописника, — јер морам га тужити.

У Српској Кларији, 26. Јунија 1879.

БОГДАН КУЗМАНОВИЋ.

*) Верни своме програму, да никоме не одречемо места у своме листу, који је на правди нападнут и тражи заштите противу нападаја у јавности, ми доносимо ово јавно писмо г. Богдана Кузмановића у целости, од речи до речи. Мислимо, да је тиме и сам г. Богдан добио највећу сатисфакцију. На његов захтев, ми му за сада не можемо ништа одговорити; а надамо се, да ће наш дописник сам овим јавним писмом изазван бити, да и од своје стране потврди или исправи свој допис. У осталом приметити нам је овде, да се други навод из онога дописа у бр. 74-ом „Народнога Гласника“ не односи на г. Богдана онако строго, као што је он примио. Дописник вели у свом допису о г. Богдану изрично „како смо чули“ — а то тек није тврђење! Лепо је и красно од г. Богдана што у одбрану своје части устаје, а нама је баш мило, што може тако да учини; али и поред најбоље воље, ми не можемо да оправдамо смер г. Богдана, који на то иде, да дописника пред суд изводи. Зар је г. Богдану тако малешна ствар јавност, да по мимо ње тражи заштите у параграфима и то још својој части?! Параграф се у томе случају и сам служи јавношћу као сретством, те да се помоћи може. Истина, он осим тога може да досуди затвор или глобу — али ми мислимо, да се ни једно ни друго не слаже никако са свештеничким чином, који г. Богдан претставља, кад би, као такав, своје задовољење морао изјавити такој правди.

Све ово што рекосмо, рекосмо више онако у опште, а не у одбрану своме дописнику. Он ће се свакако и сам знати заступати. Ако је истина оно, што је он по казивању написао, он ће се потрудити с доказима на среду да изиђе. Ако није — он ће гледати како тако да се извини. Не одговорили ништа г. Богдану — онда је то најбољи доказ, да г. Богдан има право што се брани и да је заиста на правди нападнут.

ПОЉОПРИВРЕДНИ ИЗВЕШТАЈ.

Чаба 27 јуна. Обећао сам вам јавити о нашој жетви, које ево чиним. Код нас и у околини жње се увелико. Време је лепо и ако и даље овако уздржи то ће у целој околини бити готови са жетвом идуће недеље, и онда ћу тек сазнати како је испала жетва. За сада вам могу то јавити, да је услед велике жеге, што је била ових дана изгубило жито много у каквоћи, а нарочито онај део што је у долини те доцније зре. Репица је омлаћена, али је врло мало попела.

Арад 26 јуна. Прекјуче смо имали издашну кишу, која се је распростла била на целу околину и трајала је шестнајест сахати. Она нам је добродошла за кукурузе и остале усеве који јој давно жудни бише. Жетва шенице, за коју сам вам прошли пут јавио, свршиће се ове недеље. О количини и каквоћи шенице не могу вам још ништа поуздано јавити. На овој страни поморишја, може се очекивати повољна жетва. Они усеви, који су још пре оне жестоке врућине од 19 и 20 о. м. пожњевени, биће боље каквоће но они доцније пожњевени. Из Баната не стижу најповољнији извештаји. Док дознам резултате о издашности жита известићу вас.

Трговина и обртност.

Темишвар 28 јуна. (Житња радња).

Шеница	73	килограма у хектолитру		ф.	6·30—6·40
«	74	«	«	ф.	6·50—6·60
«	75	«	«	ф.	7·——7·10
«	76	«	«	ф.	7·50—7·60

Мађарска раж фор. 4·70—4·80, јечам фор. 5—5·10, зоб ф. 4·70—4·80, кукуруз ф. 4·45—4·55, репица стара ф. — —, нова ф. 10·50—10·60. (Све по 100 килограма.)

Беч 28 јуна. (Житна радња.) Шеница за јесен ф. 10·15—10·20, мађарска раж ф. 6·25—6·90, зоб за јесен ф. 5·50—5·55, кукуруз за јуни-август ф. 5·40—5·45, стари ф. 5·65—6.—, нови ф. 5·35—5·40, олај ф. 33·25—33·75. (Све по 100 килограма.)

Беч 26 јуна. (Марвена радња на тргу св. Маркса.) На јучерашњој пијаци била је свега 2978 комада марве и то: 1282 ком. мађарске, 1551 пољске и 155 ком немачке расе. Све угојена марва. — По врсти било је 2917 волова, 34 бика, 27 крава. — За Беч продано је 1053 комада за околину 1890. Плаћано је: Мађарска угојени волови ф. 51.—56·50, пољске ф. 50—53·50, немачки ф. 53·50—55·50, бикови ф· 49—53; краве ф. 50—54. (Све по 10 килограма.)

Курс бечке берзе од 28. јуна. (10 јула.)

Ц. к. Дукати	ф.	5·50
Сребро	„	—·—
Наполеони	„	9·22
Немачки марак	„	56·85
Лондон	„	115·90
Деонице аустр. народне банке	„	822·—
Темишварске разтеретнице	„	83·75

ПРЕПИСКА УРЕДНИШТВА.

Г. Н— у Б. Ви се једите дакле, што „Српски Народ“ не читамо и зашто на његове безобразлуке не одговарамо? Свако зашто има своје зато, а наше зато састоји се у томе: што нисмо ради с пачаврама новосадским руке да каљамо. Безобразлуци „Српскога Народа“ нас веселе, јер у њима налазимо доказа, да се његов госа љути на нас, па већ кад иначе не може, он се и у помијару гњура, да најсмрдљивији талог из ње извуче и да се с њим на нас баци, само да срцу свом одоле. Е, па нас то весели. Што се тиче мењања фронта „Српскога Народа“, то није чудно толико, колико је жалосно. Све су учинили неких 100 # из београдског тајног фонда — и словом: сто дуката. Нека сутра изостану ти дукати, па ће „Српски Народ“ опет исповртити са „копиланима“ и „убилцима“, да ћете се сви зачудити. Тако то обично бива код свију учредника, којима је начело у трбуху а поштење у џепу.

Што се зановетања о Каљевићу тиче, и то годи госи, „Српскога Народа“, а хекторов госа, јадник, хтео не хтео, знао не знао, мора да кевће. Шта ћете, ваљда му је већ така судбина.

Ш. — Примили смо и разумели. Разбери мало боље о оном „кшефту“. Ми ћемо већ гледати и са своје стране да се о њему добро известимо.

Миловану. Честитамо! — Зашто се слабо јављаш? Радиш ли што?

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

„Alle Menschen, gleich geboren, Sind ein adliges Geschlecht“

„Die neue Gesellschaft.“

Monatsschrift für Socialwissenschaft.

Zürich.

Овај лист ставља себи у задатак, да све већма испитује, шири и подиже социјалну науку и прикупио је у своје ко[...] најврсније сувремене социјалистичке научаре и књижевни[...] Излази свакога месеца у свескама и стаје две марке на четв[...] године. Претплатити се може у свима књижарама и пошт[...] луцима, а за нас Србе на по се примаће претплату и ур[...] ништво „Народнога Гласника.“

Ово је садржина десете свеске за 1879 год:

Professor Reuleaux und Karl Marx von **N. W. Fabian.** — Die w[...] schlechten Staatsvefassungen von Plato von **C. Lübeck.** — Zur Ph[...] losophie des Parteiwesens von Dr. **Leonhard Freind. III.** — Die Wi[...] senschaft und die Gesellchaft von **Arthur Cornette.** Uebersetzt v[...] **G.** (Fortsetzung.) — Mittheilungen der Redaction.

ПРИВАТНИ ОГЛАСИ

МАШИНЕ ЗА ВРШЕЊЕ НА ВИТАО.

(Göppel-Dresch-Maschinen),

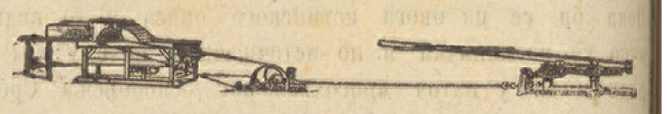

Лежећиве као и са стубама сталне и за вожњу

из првих и најбољих фабрика

а међу њима и оне на брзо омиљене

ваљане машине за вршење

UMRATH & COMP. in PRAG,

лиферује брзо и тачно по оригиналним фабричким ценама.

КАРЛО ТЕДЕШИ

ГВОЖЂАР У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ.

Стовариште гвожђарског и металног еспапа и прибора за парне машине. 6—10

ОРИГИНАЛ ХОВЕ МАШИНЕ,

за фамилије и занатлије,

НАЈБОЉЕ МАШИНЕ НА СВЕТУ ЗА ШАВ;

НОВЕ ПАТЕНТ-СИНГЕР МАШИНЕ

за фамилије,

елегантно израђене, јевтиније но игде —;

Weehler, Wilson, даље **Grover & Backer, Circular Elestique**

и све сорте

РУЧНИХ МАШИНА ЗА ШАВ

под гаранцијом и са повољним условима на отплату.

СПРАВЕ ЗА СОДА ВОДУ

№	1	2	3	4	5	6
ф.	7.—	8.—	9.—	10.—	12.—	14.—

шпеције за њу јевтино.

КОЛИЦА (НОША) ЗА ДЕЦУ,

исплетена врбовином и трском,

бела и мрко бојадисана, са окованим точковима

ф. 6 до ф. 16.

НАЈСАВРШЕНИЈЕ

МАШИНЕ ЗА КАВУ,

које дају најчистију и најпријатнији укус кави

№	1	2	3	4	5	6
ф.	4.50	5.—	5.50	6.50	7.50	10.—

РЕВОЛВЕРЕ,

(ЛИТИШКЕ)

са гаранциом	7	9	12
обичне беле	5.—	6.—	7.—
од никл челика	7.—	8.50	9.50
централних	12.—	12.50	13.—

Фишеке, и остали прибор, препоручује

Jochann Tedeschi Söhne,

6—10 Temesvár, Fabrik Hauptgasse.

Одговорни уредник П. Јовановић. Власник штампарија „Народнога Гласника.“ Штампарија „Народнога Гласника.“